

Michael Bobne

Sok zenekar a képességei alatt produkál

A zenekarok csak akkor képesek érzelmi csúcsteljesítményekre és legjobb zenei képességeik demonstrálására, ha minden egyes muzsikos rendelkezik a képességgel, hogy érzelmi terhelési csúcson saját önbecsülésének megragadásával kreatívan és önértékeléssel cselekedjen. De amíg muzsikosok és egész zenekarok önmagukat értékelik le, leértékelő kommunikációs stílust ápolnak, elvesztik hitüket önmagukban, és nem lesznek abban a helyzetben, hogy emberi, művészi potenciáljukat kifejtsék. A következmény: a zenekar művészi és lelki elhanyagoltsága, muzsikosok felmondása, ami a zenekar vonzóerejét a hallgatók és koncertlátogatók felé is tovább csökkenti.

Megrázó körülmények

Munkám során, mint fellépés-előkészítő és próbajáték-tréner, az elmúlt évek folyamán több száz muzsikussal dolgozva, mindig újból meg kellett állapítanom, hogy a főiskolákon megbocsáthatatlanul elmulasztották a muzsikosokat a professzionális nyilvános fellépések és minősítő eljárások, mint például a versenyek vagy próbajátékok, mentális és érzelmi, tehát pszichológiai aspektusaira felkészíteni. Egyszerű pszichológiai tudásnak sincsenek birtokában, aminek oka, hogy érzelmi intelligenciájuk világát eddig alig fejlesztették. Mialatt az élsport atlétáinak teljesítményét már 30 éven keresztül mentális tréninggel és pszichológiai oktatással javítják, a muzsikosok céhe ezalatt alig követhető bátortalanságot tanúsít értelmi, érzelmi és kognitív kompetenciáinak megfelelő technikákkal történő javítása terén. Ennek az egész szakmai társadalom teljesítményére, teljesítőkészségére és egészségi állapotára masszív hatása van. Sok profi muzsikos messze valóságos lehetőségei alatt marad vagy minősítő szituációk alkalmával csődöt mond. Egyesek közülük más munkába, rokkantság állapotába vagy gyógyszerek, drogok fogyasztásába menekülnek, mivel az emocionális terheléseket már nem bírják elviselni. Tanulmányok bizonyították, hogy a legtöbb profi muzsikos ismeri az előadásfüggő félelem miatti szenvedést és a tényt, hogy ilyen szituációban messze saját valóság-

Mindaddig, amíg egy zenekarban a kommunikációs stílus elsősorban mások leértékeléséből és lekicsinyléséből áll, nincs esély a zenekar teljesítményének fokozására. Zavaró lámpaláz, fellépési stressz és leértékelő kommunikációs stílus az alacsony önbecsülés jelzései.

gos teljesítőképességei alatt marad. Ennek oka mindenekelőtt abban rejlik, hogy a fellépési stressz az érzelmi kifejezőképesség és a finom mozgás károsodásához vezet. Minden érdekelt előtt ismert, hogy a legtöbb muzsikos rosszábbul játszik a próbajátékok alkalmával, mint ahogy tulajdonképpen tud. Súlyosbító körülményként jön ehhez, hogy a fellépési stressz általában tabu téma, mindenki mint megváltoztathatatlan jelenséget éli meg, ami oda vezet, hogy a probléma megoldása érdekében eddig kevés történt.

A fellépéseket és minősítési szituációkat élvezni lehet

Számos fellépési-, próbajáték- és zenekari tréning tanúsítja, hogy a legtöbb muzsikos számára megfelelő ráfordítással lehetséges a nyilvános produkcióknál fellépési teljesítményük és jóérzésük lényeges javítása. Számos pszichológiai tréning hatásosnak és hasznosnak bizonyult. Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy az egyéni átalakulási képesség határai korlátozottak, amennyiben a mindenkori zenekarban, együttesben (vagy főiskolán) leértékelő kommunikációs stílus uralkodik. Néhány hiányos önértékeléssel rendelkező személynél mások lebecsülése a kísérlet saját önértékelésük stabilizálásához. Ha ezek az emberek másokat lekezelnek, szubjektíven értékesebbnek vagy különbnek érzik magukat. Ennek az érzelmi önműködő kísérletnek azonban ára van: megmérgezi a zenekar, az együttes vagy a főiskola légkörét. Oda vezet, hogy a közös csúcsteljesítmény már egyáltalán nem lesz elérhető. Azok a muzsikosok, akiknek támadásoktól kell megvédeniük magukat vagy félnék attól, hogy csődöt mondanak bizonyos helyzetekben, már nincsenek abban a pozícióban, hogy érzelmi csúcsteljesítményt nyújtsanak. A másik ember érzelmi megközelítése az egyedül értékelhető eljárás, és nélkülözhetetlen az együttes életében. Az, hogy egy zenekarban a leértékelő vagy értékelő eljárás alkalmazták-e, a karmester, a zenekari menedzser és az intendáns személynél függetlenül a teljesítményük függ.

Az emberi és művészi teljesítőképesség fejlesztése

Mindaddig, amíg a muzsikosok a fellépési stressztől és saját bizonytalanságuktól magukba fordulva szenvednek, semmi sem fog megváltozni. Mindaddig, amíg egy zenekarban a kommunikációs stílus elsősorban mások leértékeléséből és lekicsinyléséből áll, nincs esély a zenekar teljesítményének fokozására. Mindaddig, amíg a dirigensek, a zenekari menedzserek és intendánsok nem képesek értékelő, megoldáskereső közös vízió felvázolásával a muzsikosok lelkesedő képességét újra lángra lobbantani, együttesük teljesítőképességét csírájában fogják megfojtani. A hiányos vezetői- és emberi erőforrás-fejlesztési kompetencia a munkatársakat beteggé és középszerűvé teszi. Minden karmester, zenekari menedzser és intendáns (de természetesen minden muzsikos is) fel kell hogy tegye magának a kérdést, hogy kommunikációs stílusával és saját vezetői kompetenciájával muzsikusait (ill. kollegáit) inspirálja-e, hogy legjobb képességeiket fejtsék ki, vagy leértékelő magatartásával és hatalmával visszaélve, esetleg inkább blokkolja őket? Ha ön mint dirigens, menedzser vagy intendáns (vagy muzsikos) nem tudja, hogy önnél ez hogy néz ki, kérdezze meg egyszerűen zenészeit (vagy kollegáit), hogy szoronganak-e vagy támogatást kapnak-e öntől. Ezeket a kérdéseket egyébként az iparban és a gazdaságban sok cégnél egyre gyakrabban felteszik a vezetők, mivel megértették, hogy a rossz vezetés rossz produktumokhoz és teljesítményekhez, ezzel pedig rossz vállalati eredményekhez vezet. Egy zenekar vállalati eredményét autentikus, érzelemgazdag, emberi és értékorientált közösségi élményt nyújtó előadásként lehet leírni. Zenei csúcsteljesítmény embe-riesség és értékbecslés hiányában lélek nélküli. A hallgatók – tehát a vevők – megérik, hogy egy zenekar önmagával és másokkal jó szándékú, hogy van lelke, vagy nincs.

(Das Orchester 2008/4)